

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
РУДАРСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИЈЕДОР**

ВОДИЧ ЗА БРУЦОШЕ

ПРИЈЕДОР, април 2017.

РУДАРСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИЈЕДОР

Адреса: Саве Ковачевића б.б.

КОНТАКТ ТЕЛЕФОНИ

Декан: 052/241-660

Студентска служба: 052/241-660 #15

Тел/факс: 052/241-660

УВОД

Једина високошколска установа у Републици Српској која образује рударске инжењере, РУДАРСКИ ФАКУЛТЕТ у Приједору, основан је рјешењем Министарства просвјете Републике Српске, бр. УП-1-06-01 од 16. 05. 1997. године, као Рударски одсјек Технолошког факултета у Бањој Луци. Дана 12. 05. 2009. године Одсјек је трансформисан у Рударски факултет.

Наставни план и програм савременог су европског концепта према Болоњској декларацији, прилагођени образовању студената за политехнички профил рударско-геолошке специјалности. За руднике који се баве експлоатацијом минералних сировина (гасних, течних и чврстих) недостају бројни кадрови, а генерацијске разлике запослених се стално повећавају.

Истраженост природних минералних ресурса је недовољна, не прелази 50%. Стане производних процеса у активним рудницима, због познатих околности, захтјева иновирање и обнављање а услови експлоатације се погоршавају.

Република Српска располаже значајним резервама неметаличних минералних сировина, интересантних за производњу нових материјала од нпр. неоксидне керамике до фармацеутске индустрије.

Интензификација привредног развоја на бази властите производње, уз промјену државног концепта власништва, пружа перспективу младим рударским стручњацима, да у властитом концепту креирају производњу и трговину, јер у условима конкуренције знање, има највећу вриједност.

Република Српска има више десетина рудника грађевинског камена и 10 бања у којима се вода експлоатише помоћу дубоких бушотина. Поред бање у Дворовима (Бијељина) која користи геотермалну енергију потенцијалне зоне су на подручју: Нови Град-Костајница- Козарска Дубица, са активном потенцијланом локацијом у Љешљанима. Затим су ту и подручја цијеле Посавине, Бањалучка котлина, Подручје Западне Козаре (Приједор), Мотајица, Просара. Око 15 градова Републике Српске снабдјева се водом из подземних извора, која се у свијету декларише као минерални ресурс.

Примјена увозних племенитих горива (деривати нафте, природни гас, водоник и др.) у енергетици је све скупља. Зато ће преко савремених, чистих технологија, нови школовани кадрови рјешења тражити у

примјени домаћих врста угља, којих само у Приједорском подручју има преко 600 милиона тона.

Обнављање и дизање рударске производње у рудницима метала: „ARCELOR MITTAL Rudnici”-Приједор, "Cace"-Сребреница, "Бокситни рудници"- Милићи, и други, такође захтјева ангажовање нових стручњака

Значајан број високостручних кадрова и научног подмлатка недостаје за потребе геотехничких институција у Бањој Луци, Приједору, Зворнику, Бијељини и Источним Сарајеву.

Рударство, поред непроцењиве користи за привреду једне земље, наноси и озбиљне, тзв. рударске штете, изазивајући деградацију и контаминацију земљишта, подземних и површинских вода као и атмосфере. Управљање тим појавама захтјева еколошко мултидисциплинарно знање, које ће студенти изучавањем специјализованих предмета стицати потребно знање.

Наведено недвосмислено показује, да Рударски факултет у Приједору, кроз 8 семестара студија, настоји да образује стручњаке флексибилног типа, а кроз праксу и последипломске (магистарске и докторске) студије, да их усмјерава на линији експлоатација-технологија припреме и прераде минералних сировина до металургије, односно завршног процеса. Уз то се укључују и подручја, научно-наставног рада, менаџмента, информатике и екологије.

Рударски факултет је отворен за студенте оба босанско-херцеговачка ентитета али и за заинтересоване студенте других држава.

I СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ

A. СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ - РУДАРСТВО

Студије трају 4 године (8 семестара). Према плану и програму наставе кроз осам семестара се слуша и полаже 39 предмета (опште - образовни, опште - технички и уско-стручни). Од академске 2013/14 је уведен и модул Експлоатација нафте и гаса. Послије друге и треће године студенти обављају обавезну феријалну рударску праксу. Осми семестар је предвиђен за израду и одбрану завршног рада, који се самостално израђује из ускостручног предмета (нпр. механика стијена и тла, технологија и механизација подземне експлоатације минералних сировина, технологија и механизација површинске експлоатације минералних сировина, припреме и прераде минералних сировина, транспорта и извоза, вентилације и одводњавања рудника и др.) и тиме усмјерава у подручје изабраног занимања. Од 2011/12 на студијском програму Рударство, организоване су и ванредне студије, а услови уписа су исти као за редовне студенте (полагање пријемног испита из математике и физике).

Послије одбране завршног рада студент се промовише у академско универзитетско звање:

дипломирани инжењер рударства - 240 ЕЦТС.

B. СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ – ГЕОЛОШКО ИНЖЕЊРСТВО

Студије трају 4 године (8 семестара). Према плану и програму наставе кроз осам семестара се слуша и полаже 39 предмета (опште - образовни, опште - технички и уско-стручни). На овај студијски програм студенти се по први пут уписују у овој школској години односно уписној школској 2017/2018 години. У току студија студенти редовно а у складу са планским активностима врше обиласак рударских организација и лабораторија у склопу стручних екскурзија а након одслушаних свих предмета из осмог семестра студенти се упућују на обављање праксе у рударским и другим стручним организацијама.

Осми семестар је предвиђен уз слушање и полагање предмета планираних за тај семестар и за израду и одбрану завршног рада. Завршни рад се самостално израђује из ускостручног предмета уз помоћ Ментора у смислу дефинисања теме Завршног рада и неопходних консултација у току израде самог рада.

Послије одбране завршног рада студент се промовише у академско универзитетско звање:

дипломирани инжењер геологије - 240 ЕЦТС.

НАСТАВНИ ПЛАН - СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ - РУДАРСТВО

Година студија 1

Семестар: 1

Година студија 2

Семестар 3

	Назив предмета/ Шифра	Преподавача	Рачунске вежбе	Експерим. вежбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети						
1.	Математика I (P1MAT1)	3	3	1		7
2.	Техничка физика (P1F13)	3	2	1		7
3.	Општа хемија (P1OХЕМ)	3	3			7
4.	Увод у рударство (P1УРУД)	3	0			5
5.	Изборни предмети					
	Изборни предмети из Групе 1	3		1		4
	Укупно	15	8	2	25	30

Изборни предмети Група 1: Основи геологије (P1ОГЕО) [3П+1Е]
Најтужна геометрија (P1НГЕО) [1П]

Изборни предмети Група 3: Отпорност материјала (P1ОМАТ) Механика флуида (P1МФ)

Изборни предмети Група 4: Термодинамика (P1ТДМ) / Аналитичка хемија (P1АХЕМ)

Година студија 1

Семестар 2

	Назив предмета/ Шифра	Преподавача	Рачунске вежбе	Експерим. вежбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети						
1.	Математика II (P1MAT2)	3	3	1		7
2.	Основи машинства (P1ОМАШ)	2	1	1		5
3.	Неорганска хемија (P1НХЕМ)	3	2	1		6
4.	Механика (P1МЕХ)	2	1	1		5
5.	Енглески језик (P1ЕНГ)	2				3
6.	Изборни предмети	2	2	4		4
	Изборни предмети Група 2	14	9	2	25	30
	Укупно	14	9	2	25	30

Изборни предмети Група 2: Приложена статистика (P1ПСТ)
Основе информатике (P1ОИНФ)

УКУПНО БОДОВА 60

УКУПНО БОДОВА 60

Година студија 3

Семестар: 5

	Назив предмета/ Шифра	Преподавана	Рачунске вјештбе	Експерим. вјештбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети						
1.	Истраживање лежишта минералних сировина (Р1ПМС)	3	3			8
2.	Примена минералних сировина (Р1ПМС)	3	3			8
3.	Изборни предмет: Група 6	3	3			7
4.	Изборни предмет: Група 7	3	3			7
	Укупно	12	12		24	30

Изборни предмети Група 6: Израда подземних простирања (Р1ИПШ)
Булогички радни фундуси (Р1БУШРФ)

Изборни предмети Група 7: Бушење и минирање (Р1БИМ)
Геологија нафте (Р1ГЕОНАФ)

Година студија 4

Семестар: 7

	Назив предмета/ Шифра	Преподавана	Рачунске вјештбе	Експерим. вјештбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети						
1.	Методе површинске експлоатације (Р1МПОВЕ)			3		3
2.	Методе подземне експлоатације (Р1МПОДЕ)			2		2
3.	Методе концентрације (Р1МКЦ)			3		2
4.	Изборни предмет Група 10			3 (2)		3
5.	Изборни предмет Група 10			2		2 (3)
	Укупно			13 (12)		12 (13)

Изборни предмети Група 10: Транспорт у рударству (Р1ТУР) [3+3]
Ступенци бирају групу од
Понуђена три
предмета из ове групе

Година студија 4

Семестар: 8

	Назив предмета/ Шифра	Преподавана	Рачунске вјештбе	Експерим. вјештбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети						
1.	Техничка заштита и регулација (Р1ГЗИР)			3		2
2.	Изборни предмет Група 11			2		3
3.	Изборни предмет Група 12			2		3
4.	Изборни предмет Група 13			2		3
	Завршни рад				4	6
	Укупно			9		15

Изборни предмети Група 11: Пројектовање површинских колоса (Р1ППК);
Мала лежишта у минералној економији (Р1МЛМЕ)
Истраживања и експлоатација флуида (Р1ИЕФ)
Геофизички картограф (Р1ГФКГ)
један збирници предмет

Изборни предмети Група 12: Пројектовање подземне експлоатације (Р1ППЕ)
Методе подземне експлоатације (Р1ППЕ)
Економика минералних сировина (Р1ЕМС)
Пројектовање у погледу експлоатације (Р1ППЕ)
Геотехника (Р1ГТХ)
Разрада телешта нафте и гаса (Р1ГЗНГ)
један збирници предмет

Изборни предмети Група 13: Пројектовање у претпреминским минералним сировинама (Р1ППМС)
Приложена претпремина минералних сировина (Р1ППМС)
Експлоатација нафте и гаса (Р1ЕННГ)
један збирници предмет

Управљање техногеним сировинама (Р1УТС)
Индустријске депојије и резултатирају (Р1ДИР)

УКУПНО БОДОВА 60

НАСТАВНИ ПЛАН - СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ - ГЕОЛОШКО ИНЖЕЊРСТВО

Година студија 1

Семестар: 1

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вježbe	Експерименталне vježbe	Сати	Број предлога
Обавезни предмети						
1.	Математика I	3	3		7	
2.	Техничка физика	3	2	1	7	
3.	Општа хемија	3	3		7	
4.	Основи геологије	3		1	5	
Изборни предмети						
5.	Изборни предмет - Група 1	3			4	
	Укупно	15	8	2	25	30
Изборни предмет - Група 1 : Увод у рударство, Напртна геометрија, Техничко пртње						

Година студија 2

Семестар: 3

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вježbe	Експерименталне vježbe	Сати	Број предлога
Обавезни предмети						
1.	Основи геоморфологије			3	2	6
2.	Историјска геологија			3	2	6
3.	Основи петрологије			3	2	6
4.	Инжењерска графика		2		3	6
Изборни предмети						
5.	Изборни предмети - Група 3			3	2	6
	Укупно			14	11	30
Изборни предмети - Група 3: Отпорност материјала /Механика флуида, Основи хидрогеологије						

Година студија 1

Семестар: 2

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вježbe	Експерименталне vježbe	Сати	Број предлога
Обавезни предмети						
1.	Математика II	3	3	2	7	
2.	Основи минералогије	3	1	2	8	
3.	Неорганска хемија	3	2	1	7	
4.	Енглески језик	2			3	
Изборни предмети						
5.	Изборни предмет - Група 2	2	1	1	5	
	Укупно	13	7	4	24	30
Изборни предмет - Група 2: Основи минералства, Примјењена информатика						

УКУЛНО БОЛОВА 60

Година студија 2

Семестар: 4

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вježbe	Експерименталне vježbe	Сати	Број предлога
Обавезни предмети						
1.	Основи структурне геологије			3	3	7
2.	Геолошко карирање			3	2	7
3.	Основи рудничке геологије			3	2	7
Изборни предмети						
4.	Изборни предмети - Група 4			3	2	6
5.	Изборни предмет - Група 5			2	2	3
	Укупно			14	11	30
Изборни предмети - Група 4: Термодинамика, Основи инжењерске геологије						
Изборни предмети - Група 5: Примјењена статистика, Приложена математика, Лежишта минералних сировина						

УКУЛНО БОЛОВА 60

Година студија 3

Семестар: 5

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вјежбе	Експерименталне вјежбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети						
1.	Механика стјене и тла	3	1	1	6	
2.	Лежишта металних минералних сировина	2	2		5	
3.	Инжењерско-геолошка истраживања	3	3		7	
4.	Лежишта неметаличних минералних сировина	2	2		5	
Изборни предмети						
5.	Изборни предмет - Група 6	3	3		7	
	Укупно	13	11	1	25	30
Изборни предмети - Група 6: Лежишта угља, Динамика подземних вода						

Година студија 4

Семестар: 7

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вјежбе	Експерименталне вјежбе	Предавана	Рачунске вјежбе	Експерименталне вјежбе	Сати	Број кредита
Обавезни предмети									
1.	Примена минералних сировина			2			2		5
2.	Методе хидротектонских истраживања			3			3		7
3.	Методе испитивања минералних сировина			3			2		6
4.	Основи експлоатације ЈМС			2			2		5
Изборни предмети									
5.	Изборни предмет - Група 9			3			3		7
	Укупно			13			12		30
Изборни предмети - Група 9: Минералне воде, Геохимички									

Година студија 3

Семестар: 8

	Назив предмета/ Шифра	Предавана	Рачунске вјежбе	Експерименталне вјежбе	Предавана	Рачунске вјежбе	Експерименталне вјежбе	Д.О.Н	Сати	Број кредита
Обавезни предмети										
1.	Минералне сировине и заштита животне средине			2			2			5
2.	Основи економске геологије			3			3			6
Изборни предмети										
3.	Изборни предмет - Група 10			3			2			6
4.	Изборни предмет - Група 11			3			2			5
5.	Завршни рад						4			5
6.	Стручна пракса (студијски рад)						30			3
	Укупно			11			13		24	30
Изборни предмети - Група 10: ГИС примјена у геологији, Математика у минералној економији, Водозахвати и одводњавање, Инжењерска геодинамика										
Изборни предмети - Група 11: Менаджмент минералних сировина, Истраживања и експлоатација флуида, Заштита подземних вода, Фундирање, Урбана геологија										

Економика минералних сировина,
Изборни предмет - Група 8: Рударски истражни радови/Истражно бушење, Инжењерска економика и менаджмент

УКУПНО БОЛОВА 60

Као оснивач Рударског факултета у Приједору, Влада Републике Српске и Универзитет у Бањој Луци сваке године доносе одлуку о броју студената за упис у прву годину студија (редовних).

1. Право на конкурс за упис у прву годину студија имају кандидати са завршеном средњом четврогодишњом школом.
2. Кандидат који конкурише за упис полаже пријемни испит из **математике и физике** по програму средње школе.
3. Избор кандидата за упис у прву годину студија обавља се према:
 - а) општем успјеху постигнутом у средњој школи (рачуна се успјех у свим разредима);
 - б) резултати на пријемном испиту.

Ранг листа се сачињава према укупном броју бодова сваког кандидата. Кандидат може највише освојити 100 бодова, 50 по основу успјеха у средњој школи а 50 бодова по основу резултата на пријемном испиту.

4. Ако се кандидат који је остварио право на упис по конкурсу не упише у предвиђеном року, Факултет ће уписати умјесто њега другог кандидата, према редослијedu на ранг листи.
5. Кандидати су обавезни да на полагање пријемног испита понесу са собом лична документа (личну карту или пасош).
6. Учесник конкурса који сматра да редослијед кандидата на јединственој ранг листи није утврђен на начин предвиђен конкурсом, може поднијети приговор Декану Рударског факултета.
7. Пријављивање кандидата у првом конкурсном року врши се крајем мјесеца јуна, а пријемни испит се полаже почетком јула мјесеца. У случају да се у првом конкурсном року не упише довољан број кандидата, организује се други конкурсни рок и полагање пријемног испита почетком мјесеца септембра, а пријем докумената се врши крајем мјесеца августа.

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Кандидати приликом пријаве на конкурс подносе оригинална документа:

- Пријаву
- Диплому или свједочанство о завршеној средњој школи;
- Свједочанства о завршеним разредима средње школе (1- 4 разреда)
- Извод из матичне књиге рођених
- Потврду о извршеној уплати накнаде за полагање пријемног испита

УПИС СТУДЕНАТА

Кандидати који стекну право на упис на Рударски факултет подносе:

- пријавни лист
- два обрасца ШВ -20
- пријавни-семестрални лист
- двије фотографије 4x6 см
- индекс
- доказ о уплати за студије, за студенте који плаћају школарину
- љекарско увјерење

Уписни материјал и индекс се могу купити у просторијама Рударског факултета приликом уписа.

ДРЖАВЉАНИ РС

Држављани Републике Српске који су средњу школу завршили у иностранству, имају право учешћа на конкурсу за упис у прву годину студија и право полагања пријемног испита прије извршене нострификације, односно еквиваленције свједочанстава о завршеном средњем образовању у иностранству.

Упис примљених кандидата може се извршити тек након извршене нострификације, односно еквиваленције свједочанстава о завршеном средњем образовању у иностранству, а најкасније до почетка школске године.

СТРАНИ ДРЖАВЉАНИ

Страни држављани, који имају завршну средњу школу, имају право учешћа на конкурсу за упис у прву годину студија и право полагања

пријемног испита прије извршене нострификације, односно еквиваленције свједочанства о завршеном средњем образовању у иностранству, с тим да владају српским језиком.

Проверу знања српског језика обавља средња школа коју одреди Вијеће.

Упис примљених кандидата може се извршити тек након извршене нострификације, односно еквиваленције свједочанства о завршеном средњем образовању у иностранству, а најкасније до почетка школске године.

III РЕЖИМ СТУДИРАЊА

УСЛОВИ СТУДИРАЊА

Студијски програми подијељени су на студијске године и семестар.

У складу са ЕЦТС обим студијског програма износи 60 ЕЦТС бодова у једној студијској години, односно 30 ЕЦТС бодова у једном семестру. Једна бод односи се на 30 часова рада студента.

Број бодова за поједини предмет одређује се према броју часова наставе (теоријске или практичне, вјежбе, семинара и слично) и времена за учење код припреме за проверу знања и оцјењивање (тестови, колоквијуми, завршни испити).

Студијска година се организује у два семестра, где се у сваком семестру планира по 15 седмица наставе (зимски и љетњи семестар), значи 30 седмица годишње током којих студент прати наставу у виду: предавања (П), вјежби (В), семинара (С) и теренске наставе (ТН). Преостале седмице су предвиђене за одржавање других облика наставе у виду групних консултација, завршавање појединачних студијских обавеза, завршних испита и паузе између семестара.

У оквиру наставног процеса, предвиђен је седмични фонд укупно 40 сати, од чега непосредни рад са студентом износи 20-25 сати седмично у оквиру једног семестра. Један наставни сат траје 45 минута.

Вријеме и начин остваривања појединачних облика студија, утврђује се академским календаром и годишњим распоредом рада који дефинише студијски програм, а у складу са количином рада потребном за успешно завршавање сваког појединачног предмета израженом кроз придужене ЕЦТС бодове.

ИСПИТИ И ОЦЈЕЊИВАЊЕ

Испити и сви облици провере знања су јавни.

Облици провере знања могу бити писмени, усмени и практични. Испит може бити писмени, усмени и практични.

Уколико се испит организује усмено, наставник треба да омогући свим заинтересованим студентима да присуствују испитивању. Усменом испиту обавезно присуствује, поред кандидата и испитивача и најмање још једно лице (особа) из реда студената, наставника или сарадника. Уколико се испит организује писмено, наставник упознаје студенте са којим се помагалима могу користити.

Уколико је студент оцијењен оцјеном 5-недовољан, наставник је дужан да га на његов захтјев упозна са недостацима рада.

Уколико је испит положило мање од 50% студената који су редовно похађали наставу и полагали завршни испит, наставник је дужан да прије поправног завршног испита одржи групне консултације са студентима.

Резултате провјере рада и знања студента у току наставе предметни наставник уноси у индекс студента.

Након завршетка наставе и завршног испита наставник одређује укупни број освојених поена и формира коначну оцјену за сваког студента. Укупан број освојених поена и завршну оцјену наставник уноси у индекс, испитну пријаву и зајенички списак/извјештај студента, које доставља студентској служби Факултета.

Оцјењивање и вредновање врши се у складу са Статутом Универзитета, оцјенама од 5 до 10.

Пролазне оцјене су од 6 до 10:

10 -одличан-изузетан, остварује се од 91 до 100 поена;

9 - одличан, остварује се од 81-90 поена;

8 - врло добар, остварује се од 71 до 80 поена;

7 - добар, остварује се од 61 до 70 поена;

6 - довољан, остварује се од 51 до 60 поена;

5 - није положено, остварује се од 0 до 50 поена.

Од академске 2011/12. год. организован је и II студијски циклус (мастер студије), студијски програм Рударско и Геолошко инжењерство чиме се по завршетку студија стиче звање мастер/магистар рударства.

ПРИЈЕМНИ ИСПИТИ

Квалификациони испит

Квалификациони испит на пријемном испиту се ради из предмета математика и физика. Квалификациони испит се састоји од питања и задатка.

На питања се одговара уписивањем знака X, хемијском оловком, у предвиђени квадрат, поред једног од четири понуђена одговора. За сваки тачан одговор на питање се може освојити максимално 1 поен.

Задаци

Задаци се рјешавају у предвиђеном и уоквиерном простору. По завршетку задатка, треба, хемијском оловком, уписати добијени резултат у предвиђено поље, уључујући мјерну јединицу. За свако исправно рјешење задатка се може освојити максимално 3 поена.

У наставку су примјери задатака на квалификационом испиту из математике и физике

ПРИМЈЕРИ ПИТАЊА И ЗАДАТКА ИЗ ФИЗИКЕ

1. Која од наведених величина није основна у SI систему?

- A) температура
Б) количина материје
В) снага
Г) јачина електричне струје

2. Која је од наведених векторска величина?

- А) енергија
Б) температура
В) брзина
Г) вријеме

3. Јединица за силу у SI систему је:

- А) J
Б) W
В) ca/l
Г) N

4. Ако са \vec{p}_1 означимо импулс једне честице, а са \vec{p}_2 импулс друге честице, израз за закон одржања импулса је:

- А) $\vec{p}_1 - \vec{p}_2 = const.$
Б) $\sqrt{\vec{p}_2 - \vec{p}_1} = const.$
В) $\vec{p}_1 + \vec{p}_2 = const.$
Г) $p_2^2 - p_1^2 = const.$

5. Потенцијална енергија честице масе m и на висини h изнад тла дата је изразом:

- А) $mh^2/2$
Б) $mv/2$
В) mgh
Г) \sqrt{mgv}

6. Потенцијал у електричном пољу тачкастог наелектрисања опада са растојањем

- А) линеарно
Б) кубно
В) квадратно
Г) експоненцијално

7. Која је од наведених ознака јединица силе у SI систему:

- А) kp
Б) dyn
В) N
Г) pdl

8. Која је јединица за рад у *SI* систему:

- A) *cal*
Б) *erg*
В) *kpm*
Г) *J*

9. Период осциловања које чини тијело масе m објешено о опругу ће бити:

- А) дужи ако је маса тијела већа
Б) краћи ако је маса тијела већа
В) независан од масе тијела
Г) пропорционалан квадрату масе

10. Који од наведених израза представља Геј-Лисаков закон:

- А) $P/V = \text{const}$
Б) $P/T = \text{const}$
В) $P \cdot V = \text{const}$
Г) $V/T = \text{const}$

11. Која је јединица за капацитет кондензатора у *SI* систему:

- А) *C*
Б) *A*
В) *V*
Г) *W*

12. Која је јединица за висину звучног тона у *SI* систему:

- А) *s*
Б) *Hz*
В) *pF*
Г) $1/m$

13. Једначина која повезује жижну даљину f са удаљеношћу предмета p и лика l од равни сочива дана је изразом:

- А) $f = p + l$
Б) $f = p/l$
В) $1/f = p/l + l/p$
Г) $1/f = 1/p + 1/l$

14. Атомски омотач се састоји од:

- А) протона и електрона
Б) протона
В) неутрона и електрона
Г) електрона

15. Свјетлосно зрачење које еmitује атом изазвано је енергетским прелазом електрона:

- A) из вишег у ниже стање
B) из нижег у више стање
B) независно је од прелаза
Г) свега наведеног

16. Један нанометар је:

- A) $10^{-3} m$
Б) $10^{-6} m$
В) $10^{-9} m$
Г) $10^{-12} m$

17. Четвртину пута $s = 120 \text{ km}$ стиче возило прелази крећући се брзином v_1 , а остатак пута брзином $v_2 = 54 \text{ km/h}$. Колика је брзина v_1 ако се цијели пут пређе за $t = 200 \text{ min}$?

18. Предмет се налази на растојању $p = 10 \text{ cm}$ од танког сабирног сочива и при том се добије реалан лик на растојању од $l = 20 \text{ cm}$. Колика је жижна даљина сочива?

19. У посуду, у којој се налази $V_1 = 1 \text{ l}$ глицерина, доспе се пола литра воде V_2 и обе течности се добро промијешају. Колику густину има добијена смјеша ако запремина смјеше представља 0,97 дијелова од првобитних запремина глицерина и воде. Густина глицерина је $\rho_{gl} = 1260 \text{ kg/m}^3$, а воде $\rho_{voda} = 1000 \text{ kg/m}^3$?

ПРИМЈЕРИ ПИТАЊА И ЗАДАТАКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

20. Израчунати $\frac{3^{-2} - \left(\frac{3}{4}\right)^{-2}}{\left(\frac{1}{2}\right)^{-2} + 7^0} - i^{22}$

21. Израчунати $\left(\frac{1}{8}\right)^{-\log_2 3}$

22. Упростити израз $\frac{6}{6a - a^2} + \frac{a - 12}{36 - 6a}$

23. Ријешити једначину $\left(\frac{1}{8}\right)^{5-2x} = (4)^{x-3}$

24. Израчунати дужину странице и висине једнакостраничног троугла чија је површина $4\sqrt{3}$